YENİ PARTİ
T.B.M.M.
YENİ PARTİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 22.10.2026
Sayı: 225

10/4878

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarımsal üretimde kullanılan pestisitlerin toprak, su ve biyolojik çeşitlilik üzerinde yol açtığı kirliliğin incelenmesi; tarım çalışanları ve tüketiciler başta olmak üzere toplum genelinde ortaya çıkan kanser ve kronik hastalık risklerinin araştırılması, gıda güvenliğini tehdit eden denetimsizliklerin saptanması ve agro-ekolojik tarım modellerine geçiş imkânlarının belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 15.10.2026

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Nail Çiler
Kocaeli Mv.

Şevki Kooder
Aydın Mv.

Alye Tanrısı Bilgeç

İbrahim Arslan
Gümüşhane Mv.

Dr. Aylin Yaman
Ankara Mv.

Şeref Arpacı
Denizli Mv.

Ozan
Cemil Taşcıer
Ankara Mv.

Utku Çakırözer
Edirne Mv.

Mahmut Özer

Namık Tan
İstanbul Mv.

Fahri Özkan
Kırklareli Mv.

Ümit Özlale
İzmir Mv.

Yakup Özkan
Düzce Mv.

Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Bursa

T.B.M.M.
YENİ PARTİ
YENİ PARTİ
2026
GRUP BAŞKANLIĞI

Cüneyt Yüksel
İstanbul Mv.

GEREKÇE

Pestisitler (tarım zehirleri), tarımsal üretimde zararlılarla mücadele adı altında kullanılan toksik etkili kimyasallardır. Dünya genelinde yaklaşık 1.000, Türkiye'de ise geçici izinlerle birlikte 340 civarında pestisit etken maddesi dolaşımdadır. Pestisitlerin kendileri kadar metabolitleri ve formülasyon katkıları da insan ve çevre sağlığı üzerinde kalıcı toksik etkiler yaratmaktadır.

Pestisit maruziyeti akut zehirlenmelerin ötesinde; lenfoma, lösemi gibi kanser türleri, Parkinson ve Alzheimer gibi nörolojik rahatsızlıklar ile solunum ve üreme sağlığı bozukluklarıyla doğrudan ilişkilidir. Biyoizleme araştırmaları çocukların vücutlarındaki kimyasal kalıntıların yetişkinlerden daha yüksek seviyelerde olduğunu ortaya koymaktadır. En ağır risk altında olan kesim ise koruyucu donanımdan yoksun çalışan çiftçiler ve mevsimlik tarım işçileridir.

Yoğun pestisit kullanımı karasal ve sucul ekosistemleri tahrip etmekte, tozlaşmada hayati rol oynayan arı kolonilerini ve böcek popülasyonlarını yok etmektedir. Kimyasallara karşı zararlıların direnç kazanması, üreticileri her yıl daha fazla zehir kullanmaya zorlayan bir bağımlılık sarmalına sokmaktadır. Türkiye'de resmi verilere göre yıllık pestisit kullanımı 55 bin tonu aşmış durumdadır ve tüketim ağırlıklı olarak Antalya, Manisa, Mersin, Adana ve Malatya gibi yoğun tarım illerinde yoğunlaşmaktadır. Resmi kayıtların ötesinde, Türkiye'de yıllık toplam pestisit kullanımının gerçekte 60 bin ila 70 bin ton arasında olduğu tahmin edilmektedir.

Pestisitlerin kullanımı ve yol açtığı riskler bakımından Türkiye'deki durum, tarımsal üretim alışkanlıkları ve denetim mekanizmaları ekseninde ciddi yapısal sorunlar barındırmaktadır. Ülke genelindeki istatistikler ve bağımsız bilimsel raporlar, sorunun hem iç pazar tüketiminde hem de dış ticarette alarm verdiğini göstermektedir.

Avrupa Birliği sınırlarında Türkiye menşeli sebze ve meyvelerde limit üstü veya yasaklı pestisit tespiti nedeniyle geri çevrilen ürünlerin akıbeti kamuoyuna şeffafça açıklanmamakta; iç piyasadaki laboratuvar denetimleri yetersiz kalmaktadır. Halkın zehirsiz gıdaya erişimini sağlamak sosyal devletin görevidir.

Avrupa Komisyonu bünyesindeki Gıda ve Yem için Hızlı Alarm Sistemi verileri, Türkiye'nin gıda güvenliği karnesindeki açıkları açıkça ortaya koymaktadır: Türkiye, Avrupa'ya gönderilen gıda ürünlerinde tespit edilen pestisit ihlalleri nedeniyle en çok bildirim alan 2. ülke konumundadır (1. sırada Hindistan yer almaktadır). Türkiye'ye yönelik bildirimlerin yarısına yakını doğrudan sınır kapılarından geri çevrilmektedir. En fazla pestisit kalıntısı saptanan ve geri dönen ürünlerin başında biber, domates, nar ve limon gelmektedir. Hatta bu ürünlerde, Türkiye'de kullanımı resmi olarak yasaklanmış olan pestisit etken maddelere bile rastlanmıştır.

Türkiye'deki akarsu ve göl havzalarında yapılan akademik çalışmalar, kontrolsüz zirai ilaçlamanın sucul yaşamı vurduğunu da ortaya koymaktadır. Örneğin, Ege Bölgesi'ndeki Küçük Menderes Havzası gibi tarımın yoğun olduğu bölgelerde, toprağa ve yeraltı sularına karışan zehirli kalıntıların (DDT türevleri ve ağır kimyasallar) biyoçeşitliliği ve su güvenliğini tehdit ettiği raporlanmaktadır.

Bu gerekçelerle; TBMM bünyesinde bir Araştırma Komisyonu kurularak, pestisitlerin halk sağlığı ve çevre üzerindeki tahribatını ortaya koymak ve zehirsiz alternatif tarım yöntemlerini geliştirmek amacıyla "Tarımsal Üretimde Pestisit Kullanımının Sağlık ve Çevre Üzerindeki Etkileri" konulu bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulması için gereğini arz ederiz.

T.B.M.M. ★ YENİ PARTİ YENİ PARTİ 2026 GRUP BAŞKANLIĞI

SAYILI ARAŞTIRMA ÖNERGESİ İMZA ÇİZELGESİ

1	İLYAS KAPASU	Sivas MV	
2	Metin İLHAN	Kırşehir MV.	
3	Suat Özçağdaş	İstanbul MV	
4	Hasan ÖZTÜRK	Bursa MV	
5	Seyit Torun	Ordu MV	
6	A. Tuncay ÖZKAN	İzmir	
7	Av. Dr. M. Serdar TANRIKULU	Diyarbakır	
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

T.B.M.M. YENİ PARTİ YENİ PARTİ 2020 GRUP BAŞKANLIĞI